

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Regionális Fejlesztési Bizottság

2009/2230(INI)

4.3.2010

JELENTÉSTERVEZET

az Európai Unió balti-tengeri stratégiájáról és a jövőbeli kohéziós politikában a makrorégiók szerepéről
(2009/2230(INI))

Regionális Fejlesztési Bizottság

Előadó: Wojciech Michał Olejniczak

PR_INI

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	7

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az Európai Unió balti-tengeri stratégiájáról és a jövőbeli kohéziós politikában a makrorégiók szerepéről (2009/2230(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához intézett, a balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló közleményére (COM(2009)0248 végleges), valamint a közleményt kísérő indikatív tervezési dokumentumra,
  - tekintettel a Tanácsnak a balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégiáról 2009. október 26-án elfogadott következtetéseire,
  - tekintettel az északi dimenzió keretébe foglalt balti-tengeri regionális stratégiáról szóló, 2006. november 16-i állásfoglalására (2006/2171(INI))¹,
  - tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló bizottsági közleményről szóló véleményére (ECO/261), valamint a „Makrorégiók közötti együttműködés – A balti-tengeri stratégia más európai makrorégiókra való kiterjesztése” című véleményére (ECO/251),
  - tekintettel a Régiók Bizottságának „A helyi és regionális hatóságok szerepe az új balti-tengeri stratégiában” című, 2009. április 21–22-i véleményére,
  - tekintettel a Régiók Bizottságának a Régiók Bizottsága többszintű kormányzásról szóló fehér könyvről szóló saját kezdeményezésű véleményére (CdR 89/2009 fin),
  - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
  - tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére, valamint a Külügyi Bizottság, a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság és a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság véleményeire (A7-0000/2010),
- A. mivel az Európai Unió 2004-es bővítése óta a Balti-tenger tényyszerűen annak belső tengerévé vált, amely összeköti a balti-tengeri régió államait, ugyanakkor sajátos kihívást is jelent ezen államok számára, amelyek kölcsönös függésben állnak egymással, és hasonló kihívásokkal szembesülnek,
- B. mivel a balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia iránymutatást ad a jövőbeni stratégiák számára az olyan makrorégiókat illetően, mint pl. a Duna-völgyi, a földközi-tengeri, az alpesi régió, vagy az Atlanti-övezet, és mivel a stratégia megvalósításának sikere közvetlen hatást gyakorol majd a jövőbeni stratégiák megvalósítására,
- C. mivel a funkcionális, közös fejlesztési célok és problémák köré csoportosuló régiók létrehozásának elképzelése hozzájárulhat az Európai Unió regionális politikája eredményességének fokozásához,
- D. mivel a regionális politika eredményességének fokozása érdekében, különös tekintettel annak 2013 utáni reformjára, határozottan támogatni és fejleszteni kell az integrált

---

¹ Elfogadott szövegek, P6_TA(2006)0494

megközelítés elképzelését, valamint az uniós szintű stratégiává váló makroregionális stratégiák megalkotását, ugyanakkor ezek bevezetése nem vezethet ahhoz, hogy a kohéziós politika alakítása ismét a nemzeti szintre kerül vissza,

1. meglelégedéssel fogadja, hogy az Európai Bizottság és az Európai Tanács támogatja a balti-tengeri régióra vonatkozó stratégiát, amit a Parlament 2006 óta követel;
2. különös meglelégedéssel fogadja, hogy a tagállamok érdekelt felei, köztük nem csak a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, hanem a tudományos, üzleti körök és nem kormányzati szervezetek között széleskörű konzultáció alakult ki; kifejezi azon meggyőződését, hogy a siker egyik döntő tényezője a stratégia terén végzett munkával kapcsolatos konzultációs folyamat és a partnerek bevonása a kezdetektől fogva;
3. úgy véli, hogy a stratégiában meghatározott, integrált megközelítésen alapuló együttműködési keretek lehetőséget nyitnak arra, hogy racionálisabban és eredményesebben használják fel az uniós forrásokból, valamint az országok és különböző pénzügyi intézmények forrásaiból a környezetvédelem és a balti-tengeri régió fejlesztésére rendelkezésre álló pénzeszközöket;
4. kiemeli, hogy értékelni kell az Északi Áramlat és a többi hasonló projekt természeti környezetre gyakorolt hatását, valamint biztosítani kell, hogy a gázvezetékek építése ne rontsa a tengeri közlekedés feltételeit;
5. felhívja a figyelmet a balti-tengeri régió stratégiai jelentőségére a megújuló energiafelhasználás fejlesztésében, például a szélerőművek és a régióban elérhető biomassza terén;
6. felhívja a figyelmet egy hatékony és környezetkímélő (tengeri, szárazföldi és belvízi) közlekedési és szállítmányozási hálózat kialakításának szükségességére;
7. felhívja a figyelmet a Balti-tenger medencéjében a gazdaság és az innováció terén megfigyelhető nagy aránytalanságokra, valamint arra, hogy a magasan fejlett területek potenciálját ki kell használni az egyenlőtlenségek megszüntetésére, annak érdekében, hogy a térségben magas fokú versenyképesség mellett tartós és közös jólét alakulhasson ki, ami rendkívül lényeges a társadalom előregedése közepette;
8. a balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia keretében felszólít az Európai Unió és az Európai Unióhoz nem tartozó szomszédos államok közötti kapcsolatok gyökeres megújítására és elmélyítésre, amelyek funkcionális egységet képeznek az adott makrorégióval, vagy közvetlen hatást gyakorolnak rá;
9. felszólítja a tagállamokat és régiókat, hogy használják fel a 2007–2013. közötti időszakra szóló strukturális alapokat a stratégia megvalósításának lehető legszélesebb támogatása érdekében, ugyanakkor megérti, hogy nehézséget okoz az operatív programok módosítása a programozási időszakban;
10. kifejezi azon meggyőződését, hogy a stratégia sikerének, valamint az újabb makroregionális stratégiai törekvések valóra váltásának az a feltétele, hogy az összes területi dimenziójú lépést az ágazati politikák kontextusában, tehát a közös agrárpolitika, halászati politika vagy iparpolitika összefüggésében tegyék meg, és hogy közösen meghatározott célok eléréséhez az adott területen rendelkezésre álló eszközöket egyesítsék; ebben az összefüggésben ragaszkodik ahhoz, hogy az új kihívások fényében

tekintsék át ezeket a politikákat, és uniós szinten megfelelő szervezeti struktúrákat hozzanak létre;

11. úgy véli, hogy a stratégia területi dimenziója hozzájárul a területi kohézióval kapcsolatos elképzelések konkretizálásához és fejlesztéséhez, amely kohéziót a Lisszaboni Szerződés a gazdasági és társadalmi kohézióval egyenlő fontosságúként kezel;
12. üdvözli az államok és régiók közötti együttműködés erősödését a makroregionális kereteken belül, és üdvözli az újabb közös cselekvési tervek előkészítését;
13. felhívja a figyelmet a tényre, hogy a balti-tengeri régióra vonatkozó stratégiát folyamatnak kell tekinteni, ahol a cselekvés és az együttműködés elvei folyamatosan alakulnak ki, valamint hogy az elsődleges cél olyan optimális mechanizmusok feltárása, amelyek újabb makroregionális stratégiákra is alkalmazhatók;
14. kifejezi azon meggyőződését, hogy a makroregionális stratégia keretében kidolgozott területi együttműködés jelentős mértékben hozzájárulhat az integráció folyamatának erősítéséhez azáltal, hogy a civil társadalom nagyobb szerepet vállal a döntéshozatali folyamatokban és a konkrét cselekvések végrehajtásában; ebben az összefüggésben célszerűnek tartja a makroregionális stratégiák társadalmi, kulturális, tudományos és idegenforgalmi szempontjainak megnyitását;
15. kiemeli a fejlesztés további előmozdításának jelentőségét az oktatás, képzés és kutatás terén, és arra ösztönzi az Európai Unió tagállamait, hogy szorosabban működjenek együtt e téren;
16. a szubszidiaritás elvét, valamint a helyi és regionális szintű együttműködésben rejlő hatalmas lehetőségeket szem előtt tartva kiemeli a hatékony többszintű együttműködési struktúra megalkotásának jelentőségét;
17. kifejezi azon meggyőződését, hogy a makrorégiók elképzelése hatalmas lehetőségeket rejt magában az adott területen jelentkező kihívások és problémák kezelésében, valamint a meglévő források felhasználásának kérdésére adható válaszok optimalizálása tekintetében;
18. nagy érdeklődéssel várja a balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia bevezetésével kapcsolatos eredmények és tapasztalatok elemzéseit, amelyek hozzájárulhatnak a makroregionális stratégiák finanszírozási módszereinek és a lehetséges kifizetési módozatok kidolgozásához, valamint ösztönző erővé és példává válhatnak újabb makrorégiók számára.
19. a jövőbeni makroregionális stratégiák érdekében felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Bizottságnak meg kell oldania megfelelő saját humán és pénzügyi erőforrásainak kérdését is;
20. a balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia végrehajtásának időközi értékelésének szükségességére figyelemmel felhívja az Európai Bizottságot, hogy a projektek kiértékeléséhez pontosan dolgozza ki az összehasonlíthatóságot lehetővé tevő mutatókra támaszkodó kritériumokat és konkrét eszközöket;
21. felhívja az Európai Bizottságot, a tagállamokat, és saját képviselőit, hogy találjanak választ azokra a kérdésekre, hogy milyen jellegűek legyenek a makroregionális stratégiák, milyen módon kell őket programokhoz rendelni (külön programként vagy a kohéziós

politika részeként), kinek és milyen módon kell bevezetnie őket, és milyen forrásokból kell származniuk a finanszírozására fordítandó eszközöknek;

22. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

A globalizáció, a felgyorsult éghajlati és demográfiai változások és a fokozódó gazdasági verseny időszakában egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a felmerülő problémák és kihívások nem ismernek sem politikai, sem közigazgatási határokat.

Ezért egyedi válaszokat kell kidolgoznunk e kihívásokra, és alkalmaznunk kell a meglévő politikai és pénzügyi eszközeinket.

Éppen ebben a kontextusban jelent meg a makrorégiók, vagyis a bizonyos közös tulajdonságokkal és földrajzi feltételekkel rendelkező, közös fejlesztési célok vagy problémák köré csoportosuló funkcionális területek koncepciója.

A balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia az első és idáig egyetlen kísérlet egy közös, komplex fejlesztési stratégia megalkotására az ilyen fajta makrorégiók számára.

Ahogy az Európai Bizottság közleményében¹ olvasható, „a balti-tengeri régió gazdasági, környezetvédelmi és kulturális szempontból egyaránt igen heterogén terület, bár az érintett országok számos közös erőforrásból merítenek és jelentős közöttük a kölcsönös függőség”. Ez a kölcsönös függőség és a hasonló kihívásokkal szembeni fellépés szükségessége indokolja a közös cselekvést a balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia keretében.

A stratégiát a tagállamok érdekelt feleivel folytatott széleskörű konzultációt követően fogadták el, akik között nem kizárólag állami intézmények vezetői voltak, hanem tudományos és üzleti körök és nem kormányzati szervezetek is. A konzultáció folyamatát már önmagában sikernek kell tekintetnünk, ahogy azt is, hogy a kezdetektől fogva bevonták a partnereket a stratégia kidolgozásába. E munka eredményeképp újfajta együttműködés jött létre az Európai Unióban. A nyolc uniós, illetve Európai Unió kívüli állam régiója, ahol mintegy 100 millió ember lakik, most közösen tervezhet, prioritásokat jelölhet ki, és megteheti a közös célokra szolgáló lépéseket. Kiemelt cél a megfelelő környezetvédelmi stratégia és a harmonikus gazdasági és társadalmi fejlődés biztosítása.

A stratégia négy pilléren alapul, amelyek célja, hogy a közösségi programok és a nemzeti politikák eredményesebben kerüljenek kihasználásra; ezek pedig:

- környezetvédelem;
- a jólét növelése a régióban;
- a régió vonzerejének és elérhetőségének erősítése; valamint
- a biztonság és a védelem biztosítása a régióban.

A stratégiát a továbbiakban 15 kiemelt területre osztották, és több mint 70 vezető projektet határoztak körül.

A stratégia kiindulópontjai a megvalósított politika integrált megközelítésének elvén alapuló, a regionális, uniós és a balti-tengeri térség államai között folytatott közvetlen együttműködés kezdeményezéseinek keretében már kidolgozott projektek voltak, amelyeket egyébként felvettek az együttműködés új keretei közé is.

Az így meghatározott stratégia sikerének feltétele kétségtelenül az összes területi vonatkozású

---

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégiáról (COM(2009) 248 végleges, 2009.6.10.)

politika keretében megtett lépések koordinációja, mivel az optimális eredmények elérése csakis e lépések és az adott területen közösen kitűzött célok összehangolásán keresztül válik lehetségessé. Az olyan kihívásokkal szembeni küzdelem, mint például az éghajlatváltozás, csak akkor lesz eredményes, ha figyelembe vesszük a többi, ezt közvetlenül befolyásoló politikát is (pl. halászat vagy közös agrárpolitika).

A stratégia feltételezi továbbá az Unióhoz nem tartozó szomszédos államokkal folytatott együttműködés erősítését is, amelyek részét képezik az adott makrorégió funkcionális területének, illetve közvetlenül hatnak rá. Például a Baltikum vizeinek tisztaságával törődve nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egyes államok folyói még akkor is ebbe a tengerbe folynak, ha az adott államnak nincs közvetlen hozzáférése a Balti-tengerhez.

A balti-tengeri régióra vonatkozó stratégia fő kihívása az együttműködés, a hatékony koordináció és az igazgatási rendszer jó struktúrájának megalkotása.

Az Európai Bizottságnak a stratégia végrehajtását összetett módon felügyelő stratégiai központtá kell válnia. Ugyanakkor féltő, hogy az EB jelen pillanatban nem rendelkezik elégséges pénzügyi és emberi erőforrásokkal ahhoz, hogy eredményesen felügyelje a stratégia végrehajtását.

Magának a stratégiának a végrehajtásáért ugyanakkor a tagállamoknak kell viselniük a felelősséget, vagyis tűnik indokoltnak új szervezeti-igazgatási struktúrák létrehozása, illetve nem tűnik úgy, hogy ez eredményesebbé tehetné a stratégia végrehajtását.

Ez a fajta megközelítés természetesen további szervezési erőfeszítéseket és széleskörű együttműködést kíván meg az intézmények között bizonyos uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű politikák keretében a Régiók Bizottságának ajánlásaival összhangban¹.

Ezen elv szellemében a stratégia projektjeinek megvalósítása éppen a helyzetet és lehetőségeket legjobban ismerő regionális hatóságokhoz, szövetségekhez és nem kormányzati szervezetek felelőssége lesz majd, és az ő munkájuktól függ majd a stratégia sikere is.

Ráadásul ahhoz, hogy az integrált megközelítés elképzelése ne pusztán üres jelszó legyen, illetve a stratégia ne pusztán különféle projektek halmaza maradjon, hanem hozzáadott értéket is képviseljen, feltétlenül szükséges, hogy az összehasonlíthatóságot lehetővé tevő mutatókra támaszkodó érkelési követelményeket terjesszenek elő. Fontos, hogy a stratégia végrehajtásáról szóló, 2011-re tervezett jelentés valós képet mutasson az eredményekről és a nehézségekről, ami lehetővé teszi majd az esetleges kiigazításokat vagy javításokat, új lendületet adva a stratégia jövőjének.

El kell gondolkodni azon, hogy milyen módon lehet felhasználni a stratégia végrehajtása során szerzett tapasztalatokat, különös tekintettel arra, hogy mindez a kohéziós politika továbbfejlesztésének elérni kívánt célja-e a jövőben, továbbá hogy ilyen módon kell-e fejlődnie az Európai Unióban folytatott együttműködéseknek az olyan makrorégiókban, mint a Duna-völgye, a Földközi-tenger medencéje vagy az alpesi területek. Vajon a makrorégiók, vagyis a bizonyos közös tulajdonságokkal és földrajzi feltételekkel rendelkező, közös fejlesztési célok vagy problémák köré csoportosuló régiókból kialakított funkcionális régiók létrehozása eredményes módszer-e a jövőbeni kohéziós politika kihívásaival szembeni helytállásban?

---

¹ A Régiók Bizottságának saját kezdeményezésű véleménye a *Régiók Bizottsága többszintű kormányzásról szóló fehér könyvről* (CdR 89/2009 fin).